

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Design) เพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงต่อการปรับตัวในมารดาที่ติดเชื้อ HIV ที่มารับบริการที่คลินิกนรีนาม โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น ระหว่างกลุ่มทดลอง (Experimental Group) ที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงและกลุ่มควบคุม (Control Group) ที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบปกติของกระทรวงสาธารณสุข

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นมารดาที่ติดเชื้อ HIV มารับบริการที่คลินิกนรีนาม โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยกำหนดคุณสมบัติของประชากรดังนี้

- 1) ติดเชื้อ HIV ระยะที่ 1 และได้รับการให้คำปรึกษาก่อนการตรวจเลือดหาเชื้อ HIV
- 2) มีอายุระหว่าง 20-45 ปี
- 3) มีบุตรคนสุดท้ายอายุ ไม่เกิน 1 ปี 6 เดือน
- 4) มารับบริการที่คลินิกสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ในเดือนมีนาคม - สิงหาคม 2539
- 5) มีสติ สัมผัสดี

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองเป็นมารดาที่ติดเชื้อ HIV มีอายุระหว่าง 20-45 ปี มีบุตรคนสุดท้ายอายุไม่เกิน 1 ปี 6 เดือน ที่มารับบริการที่คลินิกนรีนาม โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนสิงหาคม 2539 จำนวน 12 คนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 6 คน และกลุ่มควบคุม 6 คน เนื่องจากมารดาติดเชื้อ HIV ที่มารับบริการที่คลินิกนรีนาม โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่นไม่พร้อมกัน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มหมายเลขไว้ล่วงหน้า โดยการสุ่มตัวอย่าง

เข้ากลุ่ม (Random Assignment) โดยใช้ตารางเลขสุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ ดังนี้

กลุ่มทดลอง	มารดาติดเชื้อ HIV	ที่มาใช้บริการคนที่	1	3	5	7	9	11
กลุ่มควบคุม	มารดาติดเชื้อ HIV	ที่มาใช้บริการคนที่	2	4	6	8	10	12

3.2 ตัวแปรที่ทำการวิจัย

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัวของมารดาที่ติดเชื้อ HIV ตามแนวทฤษฎีการปรับตัวของรอย

3.3 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ The Pretest-Posttest Control Group Design (ธวัชชัย วรพงษ์ธร, 2530) ดังนี้

	O ₁	X	O ₃
	O ₂	C	O ₄
แทนที่	O ₁	หมายถึง คะแนนการปรับตัวก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง	
	O ₂	หมายถึง คะแนนการปรับตัวก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม	
	O ₃	หมายถึง คะแนนการปรับตัวหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง	
	O ₄	หมายถึง คะแนนการปรับตัวหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม	
	X	กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง	
	C	กลุ่มควบคุมที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบปกติ	

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือและการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ชนิด คือ

3.4.1. แบบประเมินการปรับตัว

3.4.2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.4.1 แบบประเมินการปรับตัว

3.4.1.1 การสร้าง ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินการปรับตัวของผู้ป่วยโรคเบาหวาน สร้างโดยเพลินตา ศิริปการ (2533) ซึ่งดัดแปลงมาจากเกณฑ์การประเมินการปรับตัวของผู้ป่วยมายเอสซีเนียกราวิสที่สร้างโดยวารุณี ติธวัฒนากุล (2526) โดยใช้นแนวคิดของทฤษฎีการปรับตัวของรอย (The Roy's Adaptation Theory) ผู้วิจัยนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับผู้ติดเชื้อ HIV โดยศึกษาจากหนังสือ ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อความเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เกี่ยวกับอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ศาสนา รายได้ สภาพการเงิน จำนวนบุตร การได้รับความปรึกษา สุขภาพตนเองและสมาชิกในครอบครัว และข้อมูลผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ

ส่วนที่ 2 เป็นข้อความเกี่ยวกับ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และการปรับตัวในช่วงระยะ 1 เดือน 2 สัปดาห์ที่ผ่านมาโดย

- ประเมินพฤติกรรมปรับตัวทั้ง 4 ด้าน จำนวน 34 ข้อคือ

- (1) ด้านความต้องการทางร่างกาย 10 ข้อ (ข้อ 1- 10)
- (2) ด้านอัตมโนทัศน์ 9 ข้อ (ข้อ 11-19)
- (3) ด้านบทบาทหน้าที่ 7 ข้อ (ข้อ 20-26)
- (4) ด้านการพึ่งพาระหว่างกัน 8 ข้อ (ข้อ 27-34)

- แต่ละข้อความ มีคำตอบ 5 ตัวเลือกดังนี้

ไม่ใช่ หมายถึง ผู้ตอบไม่มีพฤติกรรม หรือความรู้สึก
ตามข้อความนั้น

ใช้นาน ๆ ครั้ง หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรม หรือความรู้สึก
ตามข้อความนั้นนานๆครั้ง

ใช้บางเวลา หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรม หรือความรู้สึก
ตามข้อความนั้นเป็นครั้งคราว

ใช้บ่อยครั้ง หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรมหรือความรู้สึก
ตามข้อความนั้นบ่อยครั้ง

ใช้ตลอดเวลา หมายถึง ผู้ตอบมีพฤติกรรมหรือความรู้สึก
ตามข้อความนั้นอยู่เสมอเป็นประจำ

ผู้รับคำปรึกษาต้องเลือกคำตอบเพียง 1 คำตอบ

- การให้คะแนน ขึ้นอยู่กับลักษณะข้อความ โดยพิจารณาข้อความที่
มีความหมายทางบวกและทางลบดังนี้

(1) ข้อความที่มีลักษณะด้านบวก ได้แก่ข้อ 1, 3, 10, 11, 12,
15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 32, 33, 34 ได้คะแนนดังนี้

ไม่ใช้	ได้	1	คะแนน
ใช้นาน ๆ ครั้ง	ได้	2	คะแนน
ใช้บางเวลา	ได้	3	คะแนน
ใช้บ่อยครั้ง	ได้	4	คะแนน
ใช้ตลอดเวลา	ได้	5	คะแนน

(2) ข้อความที่มีลักษณะด้านลบ ได้แก่ข้อ 2, 4, 5, 6, 7, 8,
9, 13, 14, 17, 27, 28, 30, 31 ได้คะแนนดังนี้

ไม่ใช้	ได้	5	คะแนน
ใช้นาน ๆ ครั้ง	ได้	4	คะแนน
ใช้บางเวลา	ได้	3	คะแนน
ใช้บ่อยครั้ง	ได้	2	คะแนน
ใช้ตลอดเวลา	ได้	1	คะแนน

คะแนนการปรับตัว เป็นคะแนนรวมจากแบบวัดซึ่งมีค่าต่ำสุด

เท่ากับ 34 คะแนน สูงสุด 170 คะแนน

3.4.1.2 การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบประเมินการปรับตัว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคเอดส์ จำนวน 1 ท่าน

พยาบาลผู้มีประสบการณ์การให้คำปรึกษาโรคเอดส์ จำนวน 1 ท่าน

อาจารย์พยาบาลที่มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี

การปรับตัวของรอย จำนวน 3 ท่าน

2) การตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบ

ประเมินการปรับตัวที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับมารดาที่ติดเชื้อ HIV ที่โรงพยาบาลขอนแก่น และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 6 ขอนแก่น จำนวน 10 คน ซึ่งมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ Alpha Coefficient (ประคอง กรรณสูต, 2529) ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad \alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง

K = จำนวนข้อสอบหรือแบบวัด

$\sum S_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

ได้ค่าความเที่ยง 0.82 หลังจากนั้น จึงนำแบบประเมินการปรับตัวไป

ใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อไป

3.4.2 โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.4.2.1 การสร้าง

การผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงตามลำดับดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง การให้คำปรึกษารายบุคคลและการปรับตัวของผู้ติดเชื้อ HIV เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนการสร้างโปรแกรมให้เหมาะสมกับปัญหาและผู้รับคำปรึกษา

2) สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยอาจารย์ที่มีความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง จำนวน 3 ท่าน จากสาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและอาจารย์ฝ่ายแนะแนว โรงเรียนสาธิตศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หลังจากการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงโปรแกรมตามข้อเสนอแนะ เพื่อให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการยิ่งขึ้น

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน มีนาคม 2539 ถึงเดือน สิงหาคม 2539 โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.5.1 ขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น

3.5.2 สืบจรรยาบรรณมารดาที่ติดเชื้อ HIV ที่มารับบริการที่คลินิกนิรนามโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น แล้วคัดเลือกมารดาติดเชื้อ HIV ที่มีคุณสมบัติตามลักษณะประชากรที่กำหนด

3.5.3 แนะนำตนเอง และขอความร่วมมือจากมารดาที่ติดเชื้อ HIV โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ทราบ เมื่อมารดาติดเชื้อ HIV ยินดีให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่าง

จึงดำเนินการสุ่มหมายเลขไว้ล่วงหน้า โดยการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม โดยใช้ตารางเลขสุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้กลุ่มทดลอง 6 คนและกลุ่มควบคุม 6 คน

3.5.5 ดำเนินการทดลองและเก็บข้อมูลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ ดังนี้

3.5.5.1 กลุ่มทดลอง

1) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบประเมินการปรับตัว และบันทึกข้อมูลตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัว

2) ดำเนินการทดลอง โดยการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง โดยผู้วิจัยในวันอังคารระหว่างเวลา 09.00น.-14.00น. ณ คลินิกนิรนาม โรงพยาบาลชุมชน จังหวัดขอนแก่น โดยให้คำปรึกษารายบุคคลคนละ 7 ครั้งๆละ 40-45 นาที เป็นเวลาคนละ 6 สัปดาห์ระหว่างวันที่ 9 เมษายน - 27 สิงหาคม 2539 โดยแบ่งเนื้อหาการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 เป็นการสร้างสัมพันธภาพ

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2 เป็นการทบทวนความรู้เรื่องโรคเอดส์และ

การปฏิบัติตัวเมื่อติดเชื้อ HIV ซึ่งเป็นการปรับตัว

ด้านความต้องการทางร่างกาย

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 3 การปรับตัวด้านจิตใจและสังคม

สัปดาห์ที่ 3 ครั้งที่ 4 การสำรวจพฤติกรรมการปรับตัวของมารดา

ที่ติดเชื้อ HIV และการประเมินพฤติกรรมที่

เหมาะสมและไม่เหมาะสม

สัปดาห์ที่ 4 ครั้งที่ 5 การวางแผนและสร้างสัญญาปฏิบัติ

สัปดาห์ที่ 5 ครั้งที่ 6 การติดตามผลการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

สัปดาห์ที่ 6 ครั้งที่ 7 การยุติการให้คำปรึกษา

3) สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแบบประเมินการปรับตัวด้วยแบบประเมินชุดเดียวกันที่ได้ประเมินครั้งแรกก่อนการทดลอง

3.5.5.2 กลุ่มควบคุม

เป็นกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบปกติของผู้ให้คำปรึกษา

ในคลินิกนิรนาม ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาของกระทรวงสาธารณสุข ผู้วิจัย
ดำเนินการดังนี้

- 1) สัมภาษณ์กลุ่มควบคุมตามแบบประเมินการปรับตัว และบันทึกข้อมูล
ตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัว
- 2) ให้คำปรึกษาแบบปกติ โดยผู้ให้คำปรึกษาในคลินิกนิรนาม ที่ผ่าน
การอบรมหลักสูตรการให้คำปรึกษาของกระทรวงสาธารณสุข
- 3) ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยแบบประเมินการปรับตัวชุดเดียวกันที่ได้ประเมิน
ในครั้งแรกก่อนให้คำปรึกษาแบบปกติ โดยนัดหมายกลุ่มควบคุมให้มารับการประเมิน ภายหลังจาก
การประเมินครั้งแรกเป็นเวลา 6 สัปดาห์ เนื่องจากในระหว่างการทดลอง กลุ่มควบคุมได้ย้าย
ไปจังหวัดอื่น 1 ราย ทำให้ไม่สามารถติดตามได้ จึงเหลือกลุ่มควบคุมจำนวน 5 คนที่นำมาบันทึก
ข้อมูลไว้

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความแตกต่างกันทางสถิติของการวิจัยครั้งนี้ ใช้ความเชื่อมั่น
ในระดับร้อยละ 95 ($P < 0.05$) เป็นเกณฑ์ในการสรุปผลทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ
ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลทั่วไปเชิงบรรยาย วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่

3.4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการปรับตัว ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุมด้วยสถิติ The Mann-Whitney U-test (ธวัชชัย วรพงษ์ธร, 2530)